

20.9.2012

Käsityöllä on huolestuttava tulevaisuus

Hallitusohjelmassa oli tarkoituksena taide- ja taitoaineiden vahvistaminen, mutta käsityön asema ei vahvistunut. Päinvastoin se heikkeni.

Pidämme tuntijakoasetusta käsityö-oppiaineen kannalta kyseenalaisena, sillä monipuoliseksi ja nykyaikaiseksi kehittyneellä oppiaineella on laaja yleissivistävä ja myös kansantaloudellinen tehtävä.

Käsityön kaikille yhteisten tuntien määrä pysyy nykytasolla, mutta painopiste siirtyy selkeästi alkuopetukseen ja samalla valinnaistuntien määrää on pienennetty sekä yleisen valinnaisuuden että taide- ja taitoaineiden osalta. Perusopetuksen päättövaiheessa käsityön tuntimäärä vähenee.

Kaikki nämä muutokset aiheuttavat huolta käsityö-oppiaineen tulevaisuudesta. Pätevän aineenopettajan antaman käsityöopetuksen asema muuttuu heikoimmaksi taide- ja taitoaineiden joukossa.

Käsityöopetuksen kaikille yhteisistä 11 tunnista opetetaan tulevaisuudessa neljä tuntia 1-2 luokilla. Yhteisistä tunneista siis yli kolmasosa opetetaan kahden ensimmäisen vuosiluokan aikana, jolloin ei voida opettaa samoja käsityön sisältöjä kuin ylemmillä vuosiluokilla. Tämä asettaa erittäin suuret vaatimukset varsinkin 1-2 luokkien opetussuunnitelmille sekä luokanopettajakoulutukselle. Muuten on vaarana, että käsityö näivettyy askarteluksi ja epäjohdonmukaiseksi materiaaleihin ja työtekniikoihin tutustumiseksi. Käsityössä ei voida uudella tuntijaolla saavuttaa edes nykyisiä oppimistuloksia. Osaamistaso laskee.

Kaikille yhteisten käsityötuntien vähenemisellä perusopetuksen ylemmiltä luokilta on merkittävä vaikutus oppilaan taide- ja taitoaineisiin pohjautuviin jatko-opintomahdollisuuksiin toisen asteen oppilaitoksissa.

Kun tuntimäärä entisestään vähenee, eivät oppilaat saavuta nykyisen oppiaineelle ominaisia tavoitteita. Jo tällä hetkellä ovat käsityön oppimistulokset olleet vain tyydyttäviä ja alueelliset erot suuria (Opetushallitus, 2011). Suomessa vallitsee koulutuksellinen epätasaro. Alueellisten ja sukupuolesta johtuvien oppimistuloserojen esiintyminen Suomessa on kuitenkin kansallisen koulutuspolitiikan vastaista.

Sekä yhteisten että valinnaisten tuntien väheneminen vaikuttaa suoraan käsityön aineenopettajien työllisyyteen heikentävästi. Uusia virkoja ei perusteta ja eläköitymisen myötä vapautuvia virkoja ei enää täytetä, koska tuntien riittävyydestä ei ole varmuutta. Virassa olevienkin opettajien on vaikea saada opetusvelvollisuutta täyteen käsityöstä. Käsityöopettajien opetusvelvollisuutta pienentämällä tämä ongelma ratkeaa osittain. Varmasti tarvitaan myös täydennyskoulutusta.

Käsityöoppiaineessa on kaksi toisistaan oleellisesti poikkeavaa sisältöaluetta, tekninen työ ja tekstiilityö. Annettu tuntimäärä jakaantuu näiden kesken. Tunteja opettamaan tarvitaan siis sekä tekstiilityön- että teknisen työn opettajat. Jos 7-9 luokille annetut kaksi viikkotuntia jaetaan tasan näiden kahden sisältöalueen kesken, opetetaan aineenopettajan johdolla molempia sisältöjä vain tunnin ajan viikossa, yhden vuoden ajan. Oppilaan jatko-opintokelpoisuuteen vaikuttava päättöarviointi voi siis perustua tuohon opetusmäärään, jos arvioinnin nivelvaihe siirtyy kuudennen ja seitsemännen luokan väliin.

Lukio-opintoihin ei tällä hetkellä voi kaikissa lukioissa sisällyttää käsityöopintoja. Myös käsityössä on mahdollista suorittaa lukiodiplomi, mutta lukio-opintoihin ei kuulu yhtään pakollista käsityökurssia. Opintopolku korkeakouluihin pitäisi saada käsityönkin osalta yhtenäiseksi. Siksi käsityö tulisi saada varsinaiseksi oppiaineeksi lukioihin tulevan lukion tuntijako- ja opetussuunnitelmaudistuksen yhteydessä.

Yhteiskunnallisessa keskustelussa on pitkään kannettu huolta koulupudokkaista, jotka eivät saa peruskoulun päättötodistusta, jäävät ilman jatkokoulutusta ja ovat siten vaarassa syrjäytyä.

Oppilaille on tarjottava perusopetuslain mukaan omien edellytystensä mukaista opetusta. Eri tavoin lahjakkaita oppilaita on kohdeltava tasa-arvoisesti tarjoamalla heille tasavertaiset mahdollisuudet kehittää omia lahjakkuuden osa-alueitaan. Taito- ja taideaineiden sekä valinnaisuuden tuntimäärän lisääminen parantaisi tilannetta oleellisesti.

Pidämme yhteiskunnallisesti tärkeänä, että perusopetus antaa lapsille ja nuorille riittävät käsityötaidot ja teknologisen yleissivistyksen. Oppilaiden saamat valmiudet ja käsitys omasta osaamisestaan käsityön eri osa-alueilla sekä työturvallisuuden perusasioissa tulevat ohjaamaan myöhemmin nuoria heidän ammatinvalinnoissaan, arkielämästä selviytymisestään ja vapaa-ajan harrastuksissaan.

Käsityötunneilla opetamme niitä tulevaisuuden osaajia, joita Suomen työelämässä tarvitaan.

Keskeiset ehdotukset käsityö-oppiaineen aseman vahvistamiseksi ja käsityöopettajien työllisyyden turvaamiseksi

- Taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista on kohdennettava 3-6 vuosiluokkien käsityöhön kolme vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 kaksi.
- Valinnaisaineille on kohdennettava hallituksen kirjauksessa mainitut 3 lisätuntia.
- Käsityön aineenopettajien työllisyys on turvattava.
- Käsityöopettajien opetusvelvollisuuden määrää tulee vähentää 21 tuntiin.
- Opettajille on järjestettävä tarpeellinen täydennyskoulutus.
- Käsityö tulee saada lukion oppiaineeksi.

Liitteet: Teknisten aineiden opettajat - TAO r.y:n kanta tuntijakoasetukseen 2012
Kannanotto tekstiilikäsityön puolesta

Kunnioittaen:

Ilkka Kokkonen
puheenjohtaja
Teknisten aineiden opettajat – TAO r.y.
050-514 3792
ijskokkonen@gmail.com

Tiina Hytti
puheenjohtaja
Tekstiiliopettajaliitto TOL ry
040-755 2560
puheenjohtaja@tekstiiliopettajaliitto.fi

Teknisten aineiden opettajat – TAO r.y. edustaa ja valvoo jäsentensä etuja useissa järjestöissä ja osallistuu aineen kehittämiseen. TAO on myös aktiivinen työturvallisuuden kehittäjä tärkeimpien yhteistyötahojen, kuten sosiaali- ja terveysministeriön, opetushallituksen, OAJ:n, Työturvallisuuskeskuksen, työnantajien ja työsuojelupiirien kanssa. TAO r.y. on pääosin peruskoulun käsityönopettajista koostuva valtakunnallinen yhdistys jossa on n. 900 jäsentä.

Tekstiiliopettajaliitto TOL ry edustaa ja valvoo valtakunnallisesti jäsentensä etuja useissa eri järjestöissä ja osallistuu oppiaineen kehittämiseen. Tätä työtä Tekstiiliopettajaliitto on tehnyt jo 101 vuoden ajan.

Tekstiiliopettajaliitto koostuu kuudestatoista jäsenjärjestöstä ja jäseniä on noin 900.